

Poddej se

„Děda“ Petr Mužíček

Pust' fantazii na špacír tvoji myslí a vydej se do Podzemní říše. Objev spolu s Wa-dechtem dávná tajemství, odhal Pravdu a pomoz mu najít Jednoho. Hodně štěstí – vlastně to orkové neznají. Tak tedy jinak: Věř a Víra s Naději ti budou světlem na tvých cestách.

Ten naprostý klid a pohoda, které vždy provází jarní deště. To uklidňující šumění drobných kapek žlutenových dešťů dopadajících do rozložitých korun prastarých dubů nebo tlukot velkých kapek úmorových průtrží mračen do doškové střechy mého domku. Ten skvělý pocit naprosté očisty, kdy barvy všeho okolo jsou pokaždé jasnější a veselejší. Jak je nádherné procházet se v tomto – pro jiné – nečase a zhluboka vdechovat vůni mokré hlíny a cítit život, který v těch chvílích nabírá obrátky, zvyšuje rychlost a pulzuje téměř hmatatelným rytmem. Stejně tak dýmka nikdy nechutná lépe, než když zavřené okenice bičuje podzimní liják a v krbu plápolá oheň navzdory venkovní nepohodě. Ranní procházky promoklým lesem, kdy není cítit nic jiného, než houby, houby a houby. Svět se vždy promění a omládne. Stejně tak se osvěží má mysl a duše.

Alespoň donedávna tomu tak bylo.

Jenže pak zemřel dědeček, a tím se pro mě mnohé změnilo. Strašně mi chybí, jak tichým hlubokým hlasem přednášel orčí myty, stejně jako jeho vyprávění o všech dobrodružstvích, o výpravách na povrch, kdy v šeru častokrát nepotkal ani živáčka a zpočátku se tomu strašně divil. Až jednou zjistil, že: „Tam nahoře,“ jak říkával se zasněným výrazem ve tváři, „žijou ve dne. A jejich slunce! Nikdy jsi neviděl tak strašlivou záři, ani tisíc našich sluncí by nemohlo svítit tak jasně. I zavřené oči bolely tím palčivým světlem! Naprosto neuvěřitelné.“ Dobře si pamatuji, že dědeček měl jakýsi strojek, podle kterého se nikdy nespěl v určení, zda nahoře svítí slunce nebo měsíc. Dnes by mi to všechno bylo k smíchu, kdybych se měl s kým smát.

Můj dědeček, Gry-dracht, byl vskutku výjimečný. Kromě všech dobrých orčích vlastností, jakými jsou především veselá mysl, zvědavost, soutěživost a hrdost na rodinnou příslušnost, měl ještě zvláštní nadání. Spíše dar. Dokázal přesně rozeznat charakter každého z našeho klanu. Nikdy se nespěl, když někomu určoval - skutečně určoval, neodhadoval - nadání a hlavní schopnosti. Když jsem se ho ptal já, co mě čeká, odpovídal stále stejně: „Překvapení, víc nevím.“

Nevím, co tím myslel. Ale rozhodně se nemýlil ani v mém případě. Pravda, nikdy mi neřekl nic přesnějšího, nic jasnějšího. Jenže teď je mrtvý a už neřekne nikomu nic. Odešel, ale zůstala tu na něho vzpomínka, kterou nám nikdo nevezme. Jinak nic. Žádné tajemné předměty, žádné zápisky. Nikomu nic neodkázal, protože všechno rozdal už za svého bohatého života. Říkal: „Vždycky jsem věděl, kdy přijde můj konec a já se odejdu bavit za našimi slavnými předky do Věčného Rozcestí, kde nikdo netrpí nedostatky. Věděl jsem to a teď už to cítím. Každý má svůj osud ve svých rukou, ale ne všichni si to dostatečně uvědomují. Život, osud, místo na světě – říkej si tomu, jak chceš – je jako místnost, jeskyně, dům. Někdo vystačí s tím, že projde všechny jeho místnosti a třeba jen nakoukne do všech jeho dveří. Ale věř, že zdaleka ne všechno, co se zdá pevné a neměnné, takové je. I za tou nejtlustší zdí většinou ještě bývá nějaká místnost.“ A jindy: „Každé jezero má dno, každá jeskyně má svůj strop. Něčí mysl je jako jeskyně nebo jezero, ale jiný má mysl jako vítr a nebe. Nikde nezačíná a nikde nekončí.“

Po pohřební slavnosti a uložení Gry-drachtova těla do Mohyly ostatků, kterého se účastnilo mnoho orků i z velmi vzdálených klanů, za mnou přišel náš Otec paměti. Když viděl, že balím své věci, jen si chápavě povzdechl.

„Odcházím Otče. Nic mě tady nedrží. Nejsm jako moji sourozenci...“ Snažil jsem se najít vhodná slova, ale Ar-nocht mě vysvobodil z rozpaků.

„Vždycky jsi byl podobný svému dědečkovi, ať si užívá. Velmi podobný. Víš, vyrůstali jsme spolu. Vlastně jsem s ním byl na té výpravě, zakázané a neohlášené, kdy poprvé viděl slunce. Tehdy jsem se strachy rozklepal a utekl. Ale Gry-dracht, ať si užívá, tam zůstal stát, jakoby chtěl světlu zamezit vstup do chodby.“ Vzdechl, zasnul se. Ale jen na okamžik. Vzápětí dodal: „Nebo jakoby chtěl to světlo nacytat a vzít s sebou domů. Víckrát jsem s ním nešel, byla to naše poslední společná výprava za získáním. Sice jsme nic nepřinesli pro ostatní, ale sami v sobě jsme měli ten největší poklad, který jsme mohli získat. Já našel klid a své pravé místo, Gry-dracht, ať si užívá, světlo a cestu k němu.“

Nikdy se nám ale neodcizil. Odcházel často, ale vždy se vracel brzy. Věděl, že ho potřebujeme a nikdy nezapomněl něco s sebou přinést. Jednou dokonce přinesl semínka aruby a tvrdil, že je to bílá aruba, ať si prý na ni zvykneme. Ale nic z toho nebylo – rostliny jako jiné. Ale ty si hlavně pamatuj, že dědeček se vždy vracel, ať byl, kde byl. I když ses s rodiči tak nějak rozkmočil, určitě je nepotěší, že se v tobě nemýlili. Nebudou rádi, že odejdeš.“

„A tys věděl, že půjdu?“ Ptal jsem se přesvědčen o zbytečnosti otázky.

„A ty myslíš, že dokážu něco víc než tvůj dědeček? Ať si užívá. Snad proto, že jsem Otec paměti? Ne, ne. Jak už jsem řekl. Jsi mu velice podobný. Gry-dracht, ať si užívá, nebyl takový cestovatel vždycky. Když poznal Lam-biluk, ať si užívají společně, slíbil jí, že se usadí. Taky to udělal. Sice my, jeho vrstevníci, jsme měli už poněkud odrostlé děti, ale on tvrdil, že ve svých pětatřiceti je tak akorát připravený. A Lam-biluk, ať si užívá, o tom jistě věděla své. Nicméně byl vzorný manžel a báječný otec, ale když mu odešla do Věčného Rozcestí a tvůj otec i strýc byli samostatní, vrátil se ke svým cestám na povrch. Bylo mu třiapadesát! Už ho tady nic nedrželo tak pevně, jako ona. A tebe teď už taky ne.“

„Jsem moc rád, že jsi přišel. Vysvětlíš to ostatním? Neumím si představit, že bych se měl se všemi loučit.“

„Samozřejmě. Jdeš do domku nahore?“ Zeptal se přímo Ar-nocht a pozorně sledoval mou reakci.

Zakuckal jsem se.

Otec paměti se na mě vítězně podíval. „Nikdy se Gry-drachtovi, ať si užívá, nepodařilo vylákat mě tam, ale vím, že takový domek máte. Doufám, že nezapomeneš cestu zpátky domů. Vždycky tě rádi uvidíme. S tebou totiž odchází i tvůj dědeček, ať si užívá.“ Teď byl Ar-nocht smutný a nijak se nesnažil to skrývat. Objal mě a do ucha mi zašeptal: „Nebo je to obráceně?“ Usmál se a podal mi malý balíček zabalený v jemné karekulské kůži. „A tohle. To je celé dědictví, které mám rozdělit mezi příbuzné. Je to tvoje a měl jsem ti to dát na cestu. Vracej se.“ S těmi slovy odešel.

Teď tu sedím, venku nefalšovaný větrncový liják buší do zavřených okenic a pevné doškové střechy, v krbu plápolá a hřeje oheň. Vždycky jsem si v takových časech skvěle odpočinul. Dnes ne. V ruce držím vyhaslou fajfku a vzpomínám na dědečka. Neodkázal nikomu nic, jen mě. Tajemný balíček a dopis k němu.

„Nikdy jsem nevěděl, co ti určit. Ty jsi vítr, který nepatří nikam. Ty jsi nebe, které je všude. V tobě je síla a bázeň. Ty jsi synem Překvapení.

A pamatuj, že nejen za dveřmi je další místnost.

Gry-dracht“

Jsou to již dva měsíce, co dědeček odešel. Ještě jsem se nebyl podívat doma, i když zprávy si posíláme. Taky jsem dosud nenašel odvalu otevřít balíček. Ještě jsem na to neměl tu správnou chuť, ještě mě nepřemohla zvědavost. Ale posledních pár dnů se jí bráním a dotírá na mě takovým způsobem, že zřejmě podlehnu. Ale pokaždé, když balíček v jemně pruhované kůži držím, dostanu strach. Ale je to Strach, kdo pokaždé zadrží mou ruku? Proč Obava nepodlehne Pokušení a nedovolí mi balíček otevřít?

Teď tu leží a oheň z krbu jen zvýrazňuje pruhování karekulské kůže. Co mi přineseš? Co skrýváš, zes nemohl stejně jako ostatní věci být rozdán za dědečkova života? Vnitřně jsem přesvědčen, že je to něco, s čím si dědeček nevěděl rady, ale nebudu to vědět, dokud balíček neotevřu. Dal to mě, abych na to přišel. Trhnutím rozvážu tyfankový provázek – a jde to překvapivě snadno. Téměř by se zdálo, že obal s úlevou sklouzl ze svého obsahu. Na stole leží kniha. Ohmataná vazba, tmavě hnědé, kožené desky. Žádný název, žádné jméno. Ale vyzařuje z ní síla. Síla psaného slova. Písmeno samo o sobě nic neznamená, kolikrát ani slovo ne. Ale jen málo knih je plochých, jen soubor napsaných slov. „Jen málo je takových,“ to vždycky dědeček zdůraznil. Téměř s posvátnou hrůzou shlížím na sotva palec silnou knihou a hlavou mi víří otázky. Co ukrýváš, bez jména, bez autora? Kdo do tebe napsal všechna slova? Co v tobě je, že o tobě dědeček nikdy nemluvil? Odkud jsi a kudy jsi ke mně přišla?

Opatrně otevřu desky. Na konci dlouhého sloupce odkazů, téměř na konci stránky narazím na známé jméno. *Gry-drachtovi, synovi mého bratra, 770.* A hned pod ním, droboučkým písmem vmáčkнутé na kraj stánky:

Mému vnukovi, Wa-dechtovi, 824

„Ale to mi nebyly ani dva roky.“ Vydechnu překvapeně a leknu se svého hlasu. Otáčím první, nezvykle tuhý, papýrový list.

Tato kniha nikdy nebyla získána, neboť od dob Vyhnání se pečlivě uchovává v našem rodě. A stejně tak bude doplňována, dokud budou její desky sto pojmut moudrost našich předků. Pak již přijde Jeden mezi nás a kniha mu otevře oči září nezměrnou. Pokud nejsi Jeden, knihu přečteš a nic se nestane. Pak musíš knihu předat dalšímu ze své krve. Získal-li jsi tuto knihu, pak věz, že propadáš věčnému Bloudění neznámou Podzemní říší a nikdy nenalezneš klidu a hojnosti ve Věčném rozcestí.

Připadá mi, že se čas zastavil. Nebo se rozběhl šíleným tempem, že ani nestačím vnímat rytmické bubnování kapek? *Buch, buch, buch.* Získal tu knihu dědeček a je otrokem Bloudění? Nebo jsem jedním z dědiců knihy? Otočím další list.

Kterak si Zahálka přivedla Nevraživost a Zradu

I stalo se, že Válka byla rozsekána a zničena. Již nikdy žádná taková nepřijde do našich rozcestí, neboť Tabelot se svými druhy ji porazil v konečném boji. Neobstála, tudíž neměla nárok zůstat mezi námi. Její skon však probudil k životu Zahálku. Tuto nestoudnou příživnici vzývali a uctívali všichni velcí válečníci v čele s Feng-kirkem a Kor-kuldem, Tabelotovými pobočníky. A byla to Zahálka, která k sobě jednoho dne povolala Nevraživost. Feng-kirk a Kor-kuld, stále ještě vážení válečníci a vítaní hosté, navštívili Tabelota v jeho domě. On sám, mistr kovářský po otci a stejně tak největší bojovník, se stále cvičil v užívání zbraní a snažil se zdokonalovat technologii jejich výroby, takže jeho svaly ani mysl neuvadaly a netučněly jako údy jeho bývalých pobočníků. Tehdy Feng-kirk a Kor-kuld navrhli Tabelotovi, aby se společně ujali vlády na Rozcestím. Ten je však vyhnal se slovy: „Žádný z orků si nezaslouží takový trest, aby mu vládly takové dvě tukové figury, které nic nedokázaly! Táhněte mi z očí a už se nevracejte, leda byste přivedli někoho mě rovného. Toho si pak vyslechnu.“

Zlostné pohledy a temné myšlenky se usídlily v hlavách dvou bojovníků. Temnota, zlost – to je živná půdy pro Nevraživost, které vzkvétá zalévána touhou po pomstě. A pomsta je ta opravdová a skutečná čern, která dokáže překrýt vše dobré. Čern, ze které vyklíčí Zrada.

Tito dva zahnali Zahálku a živili Nevraživost. Znovu se začali cvičit ve svých válečnických dovednostech a u všech orků znovu stoupli v ceně. Nic nebyla platná Tabelotova slova, že je to jen Přetvářka, která z nich činí to, co ostatní tak rádi vidí: znovumocné bojovníky. Tehdy, maje na paměti Tabelotova slova, jim Zrada podstrčila plán: „Vzbudte Válku a s ní se postavte kováři!“ Bylo třeba posbírat všechny kousky Války a znovu ji dát dohromady. Někteří, chudáci prostí bojovníci, dali darem svou nejcennější kořist, když slyšeli plamenná slova o nové slávě. Jiní byli o trofeje z poslední bitvy připraveni lstí a někteří samotnou Zradou, která třímala v ruce dýku.

„Ano, to znám! Pověsti,“ vykulenýma očima přejíždím řádky úhledného písma a děkuji dědečkovi, že mě naučil číst. Moje rty se neslyšně pohybují a nevyslovují hlásky mých oblíbených příběhů. Pak dodám polohlasem: „Sepsané pověsti. To je neuvěřitelné! Z doby před Vyhnáním! To není možné!“ Znovu pročítám řádky tolikrát vyposlechnutých událostí. Na několika místech se zarazím: „Jsou v nich však drobné odlišnosti od dědečkova vyprávění.“ Myšlenky se rozeběhnou zběsilou rychlostí a –

- *buch, buch, buch!* –

- narazí do dveří. Vůbec netuším, jak dlouho tu stojím a zaraženě civím na první stránku Knihy. Někdo znovu zatluče na těžké dubové dveře a tentokrát to zní daleko naléhavěji. Chci jít otevřít, ale uvědomím si, že jsem Knihu nechal ležet jen tak na stole. Rychle ji zabalím zpět do pruhované kůže, o které si již vůbec nejsem jist, zda je opravdu karekulská, bleskově převážu tyfankovým provázkem a položím ji na polici, kde byla dosud.

„Kdo je, v tuhle pozdní dobu?“ Můj hlas zněl poněkud podrážděněji, než jsem chtěl.

„Tak k sakru pusť mě dovnitř z téhle potopy!“

„Far-kard?“

„Jasně, tak dělej.“ Jen jsem odjistil závoru vrazil do dveří až se rozlétly, ale dovnitř nevtrhl. „Nemáš tu náký udělátka?“ Podezřívavě se na mě podíval zpod promoklého klobouku.

„Ty jsi pořád stejný. Myslíš, že každý je jako ty? Že když jde do spíže, tak musí odstranit tři, čtyři pasti?“

„No nepřeháněj! To bys viděl, jak se to někdy hodí. Tak co teda?“

„Nic tu není, pojd' dál.“

„Ty jsi blázen,“ spustil Far-kard, jen co za ním zaklaply dveře a zasunul závoru, „bydlíš v domě nahore a nikde žádný kloudný udělátko. Opravdu se ti divím.“

„Taky tě rád vidím.“ Je pořád stejný. Dobrák, který ze sebe dělá hrubiána. „Co tě vyhnalo nahoru?“

„Nepamatuješ? Je to měsíc, cos slíbil, že se ukážeš. Tak vaši měli starost. Tak jsem tady.“ Stejně to nebylo všechno, co chtěl říct. Vždycky jsem to poznal, ale dneska jsem se rozhodl ho v tom nechat.

„No tak jsi mě viděl a můžeš doma říct, že jsem pořád stejný lehkomyšlník.“

„Taky že řeknu. A ještě přidám, že je z tebe pěkný hulvát.“

„To ale moje rodiče nepotěšíš. Sice vědí, že jsem nevděčník a blázen, ale nevychovaný? To je raníš.“

„Ranim, neranim. Nejdřív mě necháš takovou dobu stát venku v tom lijáku a pak mě necháš stát promočenýho u dveří. A to je podle tebe slušný vychování? Ani žádný sušenky, žádný čaj...“ koutky úst mu cukaly.

Oba jsme se začali smát. „Víš,“ začal jsem po chvíli, „že si nějak nemůžu vzpomenout na to, že bych slíbil návštěvu doma?“

„Nejenže jsi 'lehkomyšlník' - to je ale divný slovo, daleko líp zní blázen -,“ rozprávěl Far-kard, když rozkládal svůj objemný plášť v dosahu žáru z krbu a když opatrně posazoval svou, na orka rozložitou, postavu do oblíbeného houpacího křesla, „ty navíc začínáš zapomínat. To abych chodil častěji nebo ti sem poslal nějakého hlídače. Kar-padin se na tebe ptala.“ Poněkud smutný úsměv mu hrál na rtech.

„Takže dneska jsi tu jako namlouvač?“ Zeptal jsem se naoko popuzeně.

„Jestli hned nedáš čaj, tak ti ji sem přivedu, aby se měl kdo postarat o hosty.“ Ted' se smál vesele.

„Hned to bude, hned to bude!“ Začal jsem spěchat a schválně tloukl hrnky o sebe, abych zdůraznil ochotu, kterou ve mně můj „host“ probudil. Bylo to vždycky příjemné, vidět někoho svého. A Far-kard byl z těch nejpříjemnějších.

„Koukám, žeš konečně rozdělal balíček od dědečka, ať si užívá.“ Náhle jsem se zhrozil. Co když to někomu poví, co když si pak někdo pro ni přijde? Myslel jsem, že mě ovládne panika, ale byl jsem ledově klidný a myšlenky mi hlavou nevířily jako jindy, ale jaksi stály v řadě a čekaly, až si vyberu tu správnou. Nepřipouštěl jsem si, že bych vybral špatnou. Far-kard pokračoval: „Tak copak to máme?“ A pomalu se blížil k polici s knihami.

„Knížku.“

„Obrázky? Pastí? Pasticčky?“ Oči se mu rozzářily.

„Jen vyprávění a příběhy.“

„Nic pro mě,“ pronesl Far-kard zklamaně a znovu se usadil do křesla. To pod jeho tíhou poněkud zasténalo.

„Nějaké sušenky k čaji, pane?“ Zeptal jsem se velice úslužně, v hlavě již zpátky ten povědomý teplý chaos několika vířících myšlenkových proudů, ne tu studenou frontu stroze uspořádaných frází.

„Jistě, jak se můžeš ptát tak hloupě?“ Znovu jsem se rozesmáli.

Povídali jsme dlouho do noci, vlastně až do svítání, a Far-kard mi vyjedl zásobu sušenek na měsíc a vypil čaje jako žádný normální ork za celý život. Přestože ve mně rostla netrpělivost a snad jsem si i přál, aby už bratranec odešel, chtěl jsem s ním ještě nějakou chvíli pobýt. Snažil jsem se nedívat se na polici s Knihou a stálo mě to nemalé úsilí, občas jsem dokonce ztrácel nit v našem hovoru. Když Far-kard nad ránem odcházel, bylo mi smutno a přece jsem byl rád, protože jsem byl naplněn touhou po těch zažloutlých pergamenových stránkách. Znovu ji držet, ponořit se do toho úhledného písma, nechat se pohltit dávnými příběhy v jejich nejryzejší formě. Ano. Pokušení a Touha se zmocnili mého já a nutili mě nepřemlouvát Far-karda, aby zůstal ještě chvíli.

Konečně otvírám Knihu a začínám číst, kde jsem skončil.

I sebrali celou Válku, jen poslední její část chyběla. Ta Tabelotova. Vydali se tedy společně k němu. Oba ve zbroji, připraveni zabít pro svou věc. Zrada je pohltila a již žila v každém z nich svůj život. Obě Zrady však měly před sebou ještě tři cíle: Zabít Tabelota, oživit Válku a pak zabít toho druhého a dosáhnout tím vítězství. Tabelot jim otevřel dveře kovárny a stál na zápraží oblečen jen v nohavicích a kožené kovářské zástěře. Oba bez varování se na něho vrhli, ale zle podcenili válečné dovednosti Tabelotovi, které mu tolikrát pomohly v boji. Netrvalo dlouho, vlastně jen chvíli a Feng-kirk s Kor-kuldem leželi na zemi s přelámanými údy a rozdrčenou lebkou. Tabelot totiž Zradu, kterou nenáviděl nejvíce ze všech v celé Podzemní říši, pokaždé vycítil předem. Byl to dar, o kterém se Tabelot nikdy nezmínil, ale přecházel u nich z otce na syna, kam až paměť sahá. Kovář vynesl obě mrtvá těla doprostřed Rozcestí a vrátil se do kovárny. Během chvilky se kolem té zkrvavené hromady seběhlo množství zvědavců. Tabelot se vrátil a podpiraje mátožnou Válku, již znovu vdechl život, řekl: „Jen se

všichni dobře podívejte na konec sluhů Zrady!“ Ukázal prstem na těla Feng-kirka a Kor-kulda a pohrdavě si odfrkl. „A takhle skončí každý další, kdo se nechá ovládat a poroučet si Zradou. Takový ať se vyhne mým dveřím!“ Otočil se k Válce: „A ty jdi, nám jsi ublížila dost!“

„Já se vrátím,“ otočila se Válka od ústí tunelu a její hlas zamrazil v srdcích i těch nejodvážnějších bojovníků.

„Já vím, budu tě čekat!“ Odpověděl jí pevným hlasem Tabelot a sevřel své válečné kladivo, až mu klouby zbělely.

Válka se skutečně vrátila, jenže již nebyl nikdo, kdo by pozvedl Tabelotovo kladivo.

Oheň v krbu vyhasl, škvírami v okenicích se dovnitř dere světlo, které jen pomalu vytlačuje obrazy dávné minulosti naší společnosti z mé mysli. Obrazy zašlé slávy, velkého utrpení, zakrnění, rozbití a rozprášení orků. Ale tak živé obrazy! V tak jasných barvách, žádná šed' a mlhavo. Jen jasné vidění všeho, co se stalo. Jasně rozeznávám i barvu očí každého orka, takže jen pláště, nohavice a haleny z bílé aruby jsou známkou toho, že sním. Dopíjím studený čaj a v prázdné dóze marně hledám sušenky. Kniha mě však uchopila do své moci a nehodlala se o mou přítomnost s nikým dělit. Sleduji svou ruku, jak opatrně mezi palec a ukazovák bere roh další stránky a s posvátnou úctou – ale rozhodně ne bojácně – otáčí další list.

Talb-aruba

Aruba bílá umírá, leč není čeho se obávat. Znovu vzejde. Sama o své vůli. Stejně jako sama našla cestu do temnot, stejně znovu vystoupá zpět na světlo. Až Jeden předá dar ne synovi. Tehdy se sejdou poslové klanů z nezměrných dálek a Jeden odejde. Stejně jako opadne šed' z pláštů arubových a nahradí ji jasná bílá barva, stejně ustane dlouhé putování a nové světlo padne do orčího světa. Nebude to plamen – ničivý a pustošivý – ale světlo mocné a hřejivé. Tehdy se také najde ten, který pozvedne Tabelotovo kladivo a opráší zašedlou slávu orčího válečnictví ku prospěchu nejen svému.

Tak pravili Moudří. Někteří však nedbali jejich slov. Nevěřili. Dokonce blahorečili Zemi, že jim dala šedou arubu a nazývali ji darem. „Vždyť při získání jsme chodili jako lucerny! To teď to bude daleko jednodušší!“ A spokojeně si mnuli ruce. Ale Moudří správně předpokládali, co značí změna na tmavou barvu. „Přijdou temné časy,“ říkali zasmušile. Ale po celé tři generace se nic nestalo, takže málokdo bral proroctví o temných časech vážně. Až pak přišla Válka k Tabelotovi.

Bílá aruba! A všichni si mysleli, že je to výplod dědečkovy stárnoucí mysli. Možná byl, ale kdo by tomu věřil? A nesešli se snad na dědečkově uložení mnozí orkové ze vzdálených koutů podzemní říše? Pokud si dobře vzpomínám, někteří měli pláště zdobené bílými vzory. My jsem je považovali za bláhovce, kteří vplétají do osnovy bělenou tyfanu. Přitom vzory byly jasně bílé, bez nejmenší šmouhy a snad opravdu z bílé aruby. Protože aruba se nedá barvit, nezašpiní se a jen ztěží potrhá. A několik z těch, kteří přišli z oblasti Chan-od – pod Khelegovými horami – byli ozbrojeni. Nebo měli poněkud zvláštní kladiva pro kovářskou práci. Ano, ti stáli v uctivé vzdálenosti od Mohyly ostatků a s nikým nepromluvili. Nebo nikdo s nimi? Byli také poslední, kteří se přišli dědečkovi poklonit a teď si jasně vybavuji, jak se jim v matném světle Kamenného slunce zablýskla drátěná košile pod šedou košilí. Byl snad Gry-dracht tím Jedním, který odešel?

Znovu jsem pohledem sklouzl na zažloutlou pergamenovou stránku Knihy. Celé mi to nedávalo smysl. Tuhle pověst jsem neznal. Nikdo ji nikdy nevyprávěl. Četl jsem ji znovu a znovu a přitom jsem mi před očima běžely obrazy dávné historie. Vidím Moudré oděné v bělostném rouchu z talb-aruby, kterak pronášejí proroctví a jejich hávy pomalu šednou. Ze tmy na mě zírají a pošklebují se pitvorné grimasy těch, kteří blahorečí Zemi za změnu barvy aruby, Moudří však nedbají a s vírou upírají pohled před sebe, do tmavých oblouků tunelu. Žádný z nich nechce říct, že je to znamení, předzvěst blížící se temné doby. Chce se mi vykřiknout na ně, ale v tu chvíli slyším břinkot zbraní a vidím, jak Válka padá pod mocnými Tabelotovými údery. Víím, jaký je to šílený pokus o získání nejcennější trofeje. Chci do něho strčit, zařvat na něj, ale Tabelot již leží v Mohyle ostatků a na jeho kladivo se pomalu snáší prach. Vychladla výheň v Tabelotově kovárně a celé Rozcestí ochladlo a jakoby potemnělo. Do zmlklého Rozcestí vtrhla Válka na válečném voze taženém neznámými tvory. Prchám spolu se svými předky temnou chodbou, vnikám do skály těsným otvorem hned za skarkromou a vidím, že byla nucena uzavřít průchod dřívě, než se podařilo většině orků dostat do úzké chodby. Ocitám se spolu s ostatními v naprosté tmě uvnitř skály. Jsme v jakési bublině, kterou skarkroma udržuje tak prostornou, abychom se všichni mohli volně pohybovat. Ve spěchu úprku před nepřítelem s rozruženou Válkou v čele desetitisícových vojáků nikdo nepomyslel na louče a lampy. Je tma, nic jiného.

Tak to ale nezůstalo! Jako bych upadl do podivného živého snu a náhle jsem se probрал. Najednou mám potřebu zkontrolovat, kde jsem. Očima přelítnu pokoj. V krbu už nejsou ani řeřavé uhlíky, venku je den. Pravý podzimní se svěřím povětrím. Vychladlým komínem si studený vítr dokonce troufá vniknout do místnosti a nutí mě něco udělat. Chci vstát, ale můj pohled padne na knihu. „Jak jsem mohl zapomenout?“ A opravdu. Dočista jsem na ni zapomněl. Jen na ni padl můj zrak, jen ji vezmu do ruky přestává pro mě okolní svět být skutečný a já se znovu toužím ponořit do dalšího příběhu z naší historie.

Jak je důležité neztrácet víru

I stalo se v době Temné a rudé, že někteří naši byli unaveni věčnými bojůvkami, neustálým putováním a nekonečným hledáním nového místa, kde by mohli v klidu žít. Mnohé klany přišly o své syny a dcery, téměř v každé rodině některý její člen chyběl. V těch těžkých dobách několik rozbitých klanů zapudilo Víru. Tu, která nás provázela temnými místy Podzemní říše po dávno nepoužívaných cestách. Ta, která svým mdlým světlem příslibu lepších časů prosvěcovala černá zákoutí pradávných labyrintů a vždy nás vyvedla správnou stranou. Tu, která nás provedla ruku v ruce se skarkromou pevnými skalami a se kterou jsme byli ochotni putovat i k samotným kořenům hor. Její světlo zahřívало naše duše, a my jsme věděli, že musíme vytrvat. Víra nás nikdy neopouštěla a to ani v těch nejtěžších chvílích, kdy musela přivolat na pomoc Naději. Víra byla v nás a s námi. Někteří netrpěliví však upnuli svou mysl ke Chtíčovi. Tvrdili, že Víru již nepotřebují, protože na ni není spolehnutí. „Už tolikrát slibovala, že se všechno zlepší, že se budeme mít znovu skvěle, že znovu budeme jednou z nejvlivnějších ras v Podzemní říši. A nic. Jen nová a nová putování, další ztráty a delší utrpení. Chtíč nám dá všechno, po čem toužíme. Nevěříme Víře.“ A stejně jako oni opustili Víru, ona opustila je a již nikdy se k nim nevrátila. Stali se z nich mrzouti. Protivní, podezřívaví a nedůvěřiví – špatní orkové. Navíc je Chtíč podvedl a přestal se o ně starat. A přivedl si svou vlastní služebnici – Závist. Pro ni je každodenní starost o špatné orky svátkem a věnuje se jim opravdu pečlivě.

Všem ostatním orčím klanům a rodinám pomohla Víra vybudovat nová sídliště a stále jim pomáhá. Během těžkých dob se k ní často přidávala Naděje a společně nám ulehčovaly těžké začátky. Proto je třeba neztratit Víru. Pokud bychom se o ni připravili a nevěřili, kdo by za nás zakřičel na Chtíčovi a Závistiny služebníky a vyslance „Ztraťte se!“. Víra v našich srdcích a myslích totiž staví a zahřívá hnízdečka medotopýrkům pravdy a snů. A proto věř, ať se ti do vyhrátého hnízdečka usadí medotopýrkové.

Sedím a vzpomínám na maminku, která dělala skvělé medíkové koláče. Nic se jim nevyrovná, ani ty skvělé hobití medové perníčky. Sedím a přemýšlím o Víře. Ona mě vedla cestou „nahoru“ do našeho domku. Ona je tu stále se mnou a možná zrovna teď mě pozoruje. To ona pokaždé přivede Farkarda ke mně, protože věří v plnou krabici sušenek a v horký čaj. S Vírou vstávám a s Vírou usínám. Věřím, že se jednou dám dohromady s Kar-padin a budeme mít skvělé děti. A ještě v něco věřím: Věřím, že dědeček byl tím Jedním a talb-aruba se znovu probudila k životu. Věřím, že znovu je tu ten čas z prorocství, ve kterém znovu dojde v rozkvětu orků a ke zvýšení jejich vlivu na dění ve světě. Věřím v lepší zítřek.

Odložím Knihu a jdu rozdělát oheň v krbu, uvařit čaj. Nesnaží se mě zadržet.